

skimi pojavi Srbov in Bolgarov močno jeze in hujskajo Avstrijo proti njim, češ, združevati so se jeli zato, da z zjedinenimi moči izpodrinejo Avstrijo iz Balkana. Resnica je, da to približevanje izvira iz gnjeva in nasprotstva proti Madjarom, ki hočejo biti tudi gospodarji na Balkanu, in se jim bodo mogli združeni Bolgari in Srbi tem odločneje po robu postaviti.

Francija. — Vlada je predložila poslanski zbornici predlogo, da naj se otok Madagaskar ob Afriki priklopi k Franciji. Pristojni odsek poslanske zbornice je soglasno odobril to vladno predlogo. Francija je imela vsled slavne zmage generala Duchesne-ja pokroviteljstvo nad tem otokom. Nameralo se je to priklopljenje že prej, a tedanji nekateri državniki so bili proti temu Zakon, ki določa priklopljenje izrecno poudarja, da se imajo uvesti na Madagaskarju francoski zakoni, kraljica obdrži samo še naslov, čast in dohodke ter je popolno odvisna od francoske vlade. Anglija je seveda vsled tega razburjena in nasprotovala bo z vsemi močmi proti obstinitvi te nakane francoske vlade. Gotovo je torej, da se odnošaji mej Francijo in Anglijo vsled te zadeve očitno poostre.

Kuba. — Po najnovejih poročilih so Španjci zopet za nekaj na slabšem na Kubi. Vstaške čete, poprej ločene, so se združile. S tem je čez ves načrt španjske vojske narejen križ in treba bo poveljniku Weylerju skrbeti za drugo razvrstitev svoje vojske. Doslej je španjska vojska ločila vstaše, ki pa so se zdaj združili. Zdaj je celo nevarno, da dobe vstaši glavno mesto Kube v pest in potem je Kuba za Španjce izgubljena.

Kreta. — Nemiri na Kreti trajajo dalje. Mohamedanci divjajo proti kristjanom, poslednji pa tudi ne prizanašajo mohamedancem, kjer namreč morejo tem do živega. Turška vlada se truda, da bi naredila mir. Poslala je že šestnajst bataljonov vojakov na Kreto. Ta ekspedicija pa dela Turčiji preglavico, ker ji manjka denarja. Tudi se boji Turčija, da se ne bi vstaja razširila drugod. V Armeniji in Makedoniji se komaj mir vzdržuje. V Turčiji je pač vse nezadovoljno. Težavno stališče ima pa turška vlada tudi s tem, da se ji vojaštvo ne pokori zadostno. Poveljniki na Kreti si nasprotujejo, mohamedansko moštvo pa udriha samo po kristjanih. Velevlasti evropske so pač poslale tja svoje oklopnice, teh se vstaši boje. Najznačilneje za tok časa je pa, da se hoče celo tako vstajo izkoriščati. Grška menda podpira vstaše in se nadeja, da jo bodo poklicali delati mir na Kreto in potem pa, da bo ta otok nji ostal. Nevredne evropske časti bi bile pač, ko bi evropske velesile še dalje trpele to klanje na Kreti in ne bi energično vmes posegle ter naredile mir, če tudi brez Turčije, ki itak ni sposobna miru napraviti in ohraniti.

Obrtnija.

Vipavska železnica.

Zadnja „Soča“ je priobčila sledeči članek: Početkom l. 1891. smo dobili Slovenci dva nova državna poslanca, ki sta začela obračati vso svojo skrb v to, da bi dobili čim prej zaželeni železnici po Soški in Vipavski dolini. Takoj 12. aprila je bil drugi shod pri Rebku, ki je obravnaval isto vprašanje in tolmačil hrepenenje vse doline po železnici od Gorice do Ajdovščine in dalje na Kranjsko.

V začetku l. 1892. se je pa začelo sistematično in nepretržno delovanje za to železnico. Dne 18. marca l. 1892. v št. 12. smo prinesli članek, ki je zavzemal skoro celo prvo stran; članku je bil naslov „Naše kra-

jevne železnice“. Ta obširna razprava je zbudila splošno zanimanje. Tam smo povedali, da zemljemerec Gasser in inženir Luzzatto sta poslala 10. aprila l. 1891. trgovinskemu ministerstvu prošnjo za [dovolitev, da izgotovita načrte parnega tramvaja od Gorice do Ajdovščine. Ministerstvo je odklonilo to prošnjo; ali izreklo se je, da bi ne imelo nič proti temu, ako bi hotela prirediti načrt krajevne železnice z normalnim tirom, katera bi se polagoma lahko podaljšala na Kranjsko do Postojine ali do kake druge točke ob južni železnici.

Tu smo imeli najlepšo priliko, da se obrnemo do vlade z novimi prošnjami, vlada je zaprečila parni tramvaj. Vipavska dolina je bila mej tem oškodovana z vinsko klavzulo, naj se torej da nekaka odškodnina z — železnico.

Takoj potem, 25. marca, je bil tretji shod pri Rebku, sklican je bil na migljaj iz Gorice. Pri tem shodu je govoril tudi državni poslanec dr. Gregorčič. Shod je bil sijajen. Sklenjena peticija je bila odposlana na vse strani.

3. aprila istega leta je bil shod v Dornbergu, kjer je bil razgovor o uravnavi Vipave in o železnici. Tudi tam je govoril državni poslanec dr. Gregorčič.

Naši poslanci so napenjali vse moči, da bi pomagali krasni misli do uresničenja. V deželnem zboru so pridobili 100.000 gtd. iz deželnega zaklada za nakup delnic. (Goriško mesto je tudi glasovalo 50.000 gld., a ta sklep pozneje razveljavilo. Nič za to! Naj si jih obdrže!) — V državnem zboru sta stavila poslanca veliko resolucij, interpelacij, predlogov, a tudi v odsekih sta vlado opozarjala na to železnico. Dostavljamo še, da znani obhod po Vipavski dolini, ko sta naša poslanca spremljala dva oddelna predstojnika od Gorice do Vipave, je veliko koristil naši vipavski železnici.

Tudi letos je bila postavljena od slovenske strani resolucija v deželnem zboru v korist vipavske železnice. Toda Lahji so hoteli to zaprečiti, zato so prinesli na dan furlanski tramvaj in hoteli spraviti oboje v nerazdružljivo zvezo. Ako bi se to zgodilo, bi utegnili še dolgo čakati na vipavsko železnico. Ker je nadškof glasoval z Italijani proti resoluciji, je ta padla; toda slovenski poslanci so zaprečili, da peticijski odsek ni mogel resolucije predrugačiti — in deželni zbor ni dal letos od sebe nikakega glasu v prilog vipavski železnici, pa tudi ne proti nji.

Kmalu potem so prišli neki čudni glasovi z Dunaja, ki so dajali malo upanja, da se kaj kmalu reši to železniško vprašanje. — Toda reč se je obrnila na bolje, naša poslanca sta storila vse, kar jima je bilo le mogoče, — in vlada je dala trdno obljubo, da vipavska železnica se zakonito zagotovi še v l. 1896.

In res, koncem aprila je vlada že imela pripravljen načrt zakona, s katerim naj bi se zagotovilo 11 krajevnih železnic, med temi dve na Slovenskem, namreč Gorica-Ajdovščina in Ljubljana-Vrhnika.

Toda vlada nas je v nečem presenetila; zahtevala je namreč od dežele in udeležnikov 250.000 gld. Ker je 100.000 gld. dovolila dežela, bi morali zložiti udeležniki 150.000 gld. To bi bila pretrda zahteva; vipavske občine bi ne zmogle tolike svote. Zato smo v „Soči“ še molčali o tem vladinem načrtu, kajti naša poslanca sta napela vse moči, da bi izposlovala pri vladi popusta še za 100.000 gld.

Zgodilo se je! Konečno je predložila vlada rečeni načrt zakona državnemu zboru; v njem se zahteva od dežele in udeležnikov le 150.000 gld. — Občine Vipavske doline bodo morale kupiti torej le za 50.000 gld. delnic, kar ne bo nikaka težava. Zdaj torej lahko pustimo povsem na strani goriško mesto, od katerega ne zahtevanjmo ničesa! — Občine si denar lahko izposodijo, da kupijo delnice; ta denar torej ne bo zavržen, marveč le naložen pri podjetju vipavske železnice.

Za vipavsko železnico se bo moralo ustanoviti posebno delniško društvo; podpisovanje in vplačevanje delnic se bo vršilo pod vladnim vodstvom, še predno se izda koncesija. Vipavske občine naj bodo že zdaj pripravljene na to!

Vipavska železnica bo dolga 30,4 kilometrov; kapitala bo treba 1,635.000 gld. (nominalna vrednost pa 1,666.000 gld.) — Čistega dobička se je nadejati prva leta 35.000 gld., naslednja pa 49.000 gld. — Državna garancija se določi na 1,516.000 goldinarjev glavnice in 64.5000 gld. letnega prinosa. In s tem bi povedali vse, kar moremo danes reči o tej znameniti pridobitvi za Vipavsko dolino in za deželo sploh. — Dostavljamo le še, kar smo že povedali, da ta železnica se utegne podaljšati do Vrhnike, od koder pojde do Ljubljane nova železnica, ki se tudi letos zagotovi z istim zakonom. (Ta bo dolga 12 kilometrov, stala bo 450.000 gld., donašala bo 13.000 gld. na leto; vlada zagotovi 400.000 gld. glavnice in 17.000 gld. na leto; dežela da 20.000 gld., udeleženci pa 30.000 gld., torej razmerno veliko več nego udeleženci vipavske železnice). — Ako bi se zvezali te dve železnici, potem bi bila krasna zveza med Ljubljano in Gorico, najmanj 50 kilometrov poti bi si prihranili. Dal Bog, da bi se to uresničilo.

Za danes pa: presrčna hvala vsem poslancem in drugim možem, ki so složno delovali za tako ugodno rešitev tega prevažnega gospodarskega vprašanja!

Obrtnijske raznoterosti.

Obdelovanje lesa. Francoski finančni minister je dobil neki patent za neki ameriški stroj, ki les za užigalne klinčke tako popolnoma obdeluje, da na jedni strani denejo v stroj deblo, na drugi pa že prihajajo na dan užigalni klinčki v škatljicah. Vsled tega izgubi nekaj tisoč ljudij delo. V Franciji je izdelovanje užigalic državni monopol.

Črnilo za znamovanje zabojev. Za znamovanje zabojev je dobra kromova tinta. Napravi se, ako se rastopi 10 delov izvlečka modrega lesa v 500 delih vode in pridene dva dela kromovokislega kalija.

Kis obvaruješ, da se ne spridi, ako ga razgreješ in nekaj minut kuhaš. Potem se dolgo dober ohrani.

Pleska, ki se sme prati. 2 kilo rujavega mizarskega lima moči se dvanajst ur v vodi, potem pa s kuhanjem razstopi, v kuhajoči tekočini se razstopi dvojno kromovega kislega kalija in 100 gramov anilinove rujavine. Pleska se gorko in čez nekaj dni po vplivu solnčne luči postane plesk neraztopljiv in se lahko umiva, ker je popolnoma nepremočljiva.

Francoska razstava v Pragi. Francoski industrijalci nameravajo prihodnje leto s pomočjo francoske vlade prirediti veliko obrtno razstavo v Pragi. Nemci se radi tega silno vznemirjajo.

Kmetijstvo.

O trgovini s hmelom.

„Domovina“ je priobčila o trgovini s hmelom nastopni članek: Na Štajerskem laži od lanskega pridelka še kakih 1000—2000 metercentov hmelja, ki nam bo najbrž ostal star in neprodan, kar je za kmetijstvo hud udarec, posebno če pomislimo, da so bile hmeljske cene že tudi v jeseni zelo slabo.

Nič bolje in še celo mnogo slabše se godi hmeljarjem po drugod. Iz vseh krajev, koder se hmelj prideluje, se sliši le godrnjanje in tožbe, da se za hmelj ne skupi več kolikor znašajo pridelovalni stroški in da bo najbolje, hmeljišča opustiti ter namesto hmelja pridelovati kaj drugega. V Ameriki, na Angleškem in Ruskem, koder so bile hmeljske cene primeroma še slabejše nego pri nas, so zares že mnogo hmeljišč uničili in sicer po nekaterih angleških pokrajinih 10 %, v Ameriki celo po 10 do 30 %. — Nasprotno so pa po nekaterih krajih, posebno tam, koder se fino in dobro blago prideluje, zopet mnogo na novo nasadili. Iz tega se vidi, da se dobro fino blago še vedno izplača in da prav za prav le tisti hmeljerejci trpijo zgubo, ki nimajo prave zemlje za hmelj ali pa da ne znajo pridelka dobro spraviti. To naj tudi za slovenske hmeljarce velja im mislim, da tisti ki bo imel dobro lepo blago, bo iz hmeljem še vedno boljše izhajal, kakor iz kakim drugim poljskim pridelkom; kdor pa nima za hmelj ugodne zemlje ali kdor misli, da so za pivo tudi smeti dobre, tisti naj se pa le rajši s čim drugim peča.

Kakor se poroča iz vseh delah sveta, so pivovarne povsod za dalje časa (za 1—2 leti) s hmeljem založene in se toraj ni čuditi, če za ogromne množine, ki še pri kmetovalcih leže, nikdo ne mara. Neki ameriški hmeljski trgovec je zračunal, da ima sama Amerika sedaj še okoli 250.000 metercentov hmelja, ker na leto 139.185 meterskih centov potrebuje, se vidi, da jim bo v Ameriki še vedno ostajalo hmelja, če bi tudi v leto 1896. ne zrastle niti rožice. Da bi se v prihodnje iz Evrope v Ameriko ne mogel več hmelj uvažati, je trgovec Wilbur, ki ima pri vladi mnogo upliva, sprožil misel, da naj bi se od piva, ki je varjeno iz domačega t. j. iz amerikan-